

VESZTESÉGTÉRKÉPEZÉS A NAGYKUNSAÁGBAN

Kovács Tibor¹, Ruszkai Csaba Gyula¹, Vasvári Mária²

¹Eszterházi Károly Katolikus Egyetem, Eger, Magyarország;

²Debreceni Egyetem, Debrecen, Magyarország

kovacs.tibor@uni-eszterhazy.hu

A demográfiai változások (népesség-csökkenés, elöregedő társadalom, etnikai átrendeződés) és ezek településekre és térségekre gyakorolt komplex, társadalmi-gazdasági-környezeti hatásai jelentős fejlődési/fejlesztési problémákat és kihívásokat jelentenek Magyarországon (és Európa egyes részein is).

Kutatásunkban egy tradicionális magyar kultúrrégió, a belső periférikus térségnek számító Nagykunság hat demográfiaiag hanyatló, zsugorodó települését vizsgáljuk: statisztikai adatok és fejlesztési dokumentumok elemzését, veszteségtérképezést és a Kruskal–Wallis-teszt módszertanát alkalmazzuk vizsgálatainkban.

A hat település veszteségtérképének elemzése szerint átlagosan a települések a közepes súlyú problémáknál valamivel enyhébbre értékelték veszteségeiket.

Az elvégzett statisztikai teszt alapján bár természeti adottságaik és demográfiai viszonyaik igen hasonlóak, ugyanakkor érzékelhetően más fejlődési pályát jártak/járnak be a települések, más módon érvényesül a perifériás létükből való kilábalásuk lehetősége, illetve a kihívásokkal szembeni rugalmas ellenállóképességük, a rezilienciájuk.

Az elemzések fényében megállapítható, hogy a problémahalmaz forrása alapvetően az adott lokális társadalom minősége: a nagykunsági átlag képzetlenebb, mint az országos, iskolai végzettsége alacsonyabb, illetve a kulturális igény szintje is igen alacsonynak regisztrálható.

A vizsgált hat településen általánosságban megállapítható, hogy a nélkülözhetetlen infrastruktúra rendelkezésre áll, az önkormányzatok sokszor erejükön felül teljesítenek a fejlesztésekben (gyakorlatilag kizárólag EU-s és állami társfinanszírozásokra, pályázati pénzekre támaszkodva), ám a helyi társadalom önmagától még a települések fenntartására sem rendelkezik megfelelő és elegendő anyagi és erkölcsi tőkével. Mindezek fényében, a helyi társadalmak hanyatlása tetten érhető: a vizsgálat alapján nem prognosztizálható a belső, endogén erőforrásokra támaszkodó fejlődés, inkább egy ma még lassú, de a globális, nemzeti és lokális társadalmi-gazdasági, politikai, környezeti folyamatok tükrében vélhetően egyre gyorsuló hanyatlás lesz előrevetíthető a történelmi Nagykunságban.

Kulcsszavak: Nagykunság, belső periféria, demográfiai zsugorodás, veszteségtérképezés, települési reziliencia